

Nr 75.

Ankom till riksdagens kansli den 13 juni 1933 kl. 3 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att meddela förbud mot tillverkning av brännvin av sockerbeter under tillverkningsåret 1933/1934.

I en den 9 juni 1933 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 270, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att, därest så prövas nödigt, meddela förbud mot tillverkning av brännvin av sockerbeter under tillverkningsåret 1933/1934.

I en den 20 maj 1933 dagtecknad skrivelse hava 1933 års motorbränslesakkunniga, vilka jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 februari 1933 tillkallats för att inom finansdepartementet biträda med utredning av frågan om tillverkningen och avsättningen av inhemsk sprit till motorbränsle, om kontroll över importen av motorbränsle samt om tillverkningen av till förtäring avsett brännvin ävensom andra därmed sammanhängande spörsmål, gjort framställning om tillfälligt förbud mot tillverkning av brännvin av sockerbeter.

Såsom skäl för det nu föreslagna förbudet hava nämnda sakkunniga återopat det svåra läget, i vilket potatisodlarna i bränneridistriktet kunde komma vid en inskränkning i brännvinstillverkningen, vilken kunde såvida icke särskilda åtgärder bleve vidtagna, beräknas belöpa sig till åtminstone 9 miljoner liter jämfört med innevarande tillverkningsårs brännvinsinköp, utgörande 24 miljoner liter. Redan tidigare hade förslag framställts, däribland av kontrollstyrelsen år 1922, om införande av direkt förbud mot tillverkning av betbrännvin och melassbrännvin. Därvid hade framhållits, att något större hinder icke borde föreligga för att de betor, som odlades för bränneriändamål, framdeles erhöles avsättning inom sockerindustrien. Det verkliga skälet för den fortsatta odlingen av betor för bränneriändamål vore, att med de brännvinspris, som erhållits, det varit mera lönande att använda betorna för brännvinstillverkning än att sälja dem till sockerbolagen.

I anledning av vid 1932 års riksdag väckta motioner, avseende reglering av bestämmelserna rörande rätt att tillverka brännvin, anförde bevillningsutskottet i sitt av riksdagen godkända betänkande nr 50, vilket

innehöll riktlinjer för vissa delar av den 1933 års motorbränslesakkunniga anförtrödda utredningen, bland annat att, då brännvin, framställt av melass och betor, icke syntes i kvalitativt hänseende kunna mäta sig med potatisbrännvin, samt de särskilda skäl, som åberopats för att stödja odlingen av fabrikspotatis, icke med samma styrka gällde beträffande betodlingen, vid den av utskottet föreslagna utredningen borde övervägas frågan om förbud mot användningen av dessa råämnen i lantbruksbrännerierna.

Över de sakkunnigas framställning hava infordrade utlåtanden avgivits av kontrollstyrelsen och lantbruksstyrelsen, vilka tillstyrkt bifall till framställningen. Härefter hava på föranstaltande av chefen för finansdepartementet förhandlingar ägt rum inför de sakkunniga med representanter för Sveriges bränneriidkareförening u. p. a. samt de tre företag, som skulle beröras av förbudet, nämligen Aktiebolaget Dalby spritfabrik, Vellinge spritfabriksaktiebolag och godsägaren Gottfrid Christenson såsom ägare av Gårdstånga-Nygårds betbränneri. Dessa förhandlingar hava lett till det resultatet, att den 30 sistlidne maj en uppgörelse om inlösning av betbrännerierna träffats, vilken undertecknats av berörda representanter samt sedermera godkänts av *föreningen* och *Christenson*. — *Vellinge spritfabriksaktiebolag* har i skrivelse till de sakkunniga den 6 juni 1933 meddelat, att avtalet accepterades under förutsättning att detsamma godkändes av alla betbrännerierna och att bolagets betor finge lämnas till sockerfabriken under samma villkor som andra betodlare; bolagsstämma komme att hållas i slutet av innevarande juni månad men skrivelsen hade tillkommit efter aktieägarnas hörande och godkännande. — Vid bolagsstämma den 2 juni 1933 med *Aktiebolaget Dalby spritfabrik* har bifallits förslag av styrelsen om överlåtande av tillverkningsrätten å bränneriidkareföreningen mot av föreningen erbjuden engångsersättning av 87,500 kronor samt uppdrag lämnats styrelsen att härom träffa uppgörelse med föreningen. Detta beslut skulle dock endast vara gällande under förutsättning att detsamma i enlighet med bolagets bolagsordning vunne bekräftelse å instundande ordinarie bolagsstämma. Denna hålles enligt uppgift den 21 juni 1933.

För egen del har *departementschefen* anført följande:

»Såsom av den föregående redogörelsen framgår har det numera lyckats att träffa en frivillig uppgörelse mellan de intresserade parterna om definitivt upphörande av brännvinstillverkningen av sockerbetor vid de tre brännerierna i Gårdstånga-Nygård, Dalby och Vellinge. Därest denna överenskommelse blir gällande, torde någon ytterligare åtgärd från statsmakternas sida i förevarande syfte icke vara erforderlig. Emellertid är, såsom ock framgår av det föregående, överenskommelsens bestånd beroende av att densamma godkännes vid bolagsstämmor i slutet av innevarande månad med de båda aktiebolag, som äga de två sistnämnda bet-

brännerierna. Med hänsyn härtill och då jag i likhet med de sakkunniga och de hörda myndigheterna anser det önskvärt, att brännvinstillverkningen av sockerbeter tillsvidare upphör, torde det vara av omständigheterna påkallat, att Kungl. Maj:t innan riksdagen avslutas anhåller om riksdagens bemyndigande att, därest så skulle finnas erforderligt, meddela förbud mot tillverkning av brännvin av sockerbeter under nästföljande tillverkningsår.»

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot att Kungl. Maj:t lämnas det i propositionen begärda bemyndigandet.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 270, bemyndiga Kungl. Maj:t att, därest så prövas nödigt, meddela förbud mot tillverkning av brännvin av sockerbeter under tillverkningsåret 1933/1934.

Stockholm den 13 juni 1933.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Boman, Ericson i Obergå, Jönsson i Slåtåker, Jönsson i Boa, Lövgren i Boden, Olsson i Ramsta, Ericson i Boxholm, Wahlmark, Forssberg, Hjalmarsson, Rosén, Johansson i Lövholmen, Werner i Hultsfred, Anderson i Norrköping, Eklund, Heiding, Johansson i Krogstorp och Mårtensson.
